

De paradoxen van de wielersport - Wim Lagae

Auteur: Wim Lagae

vr 22/02/2013 - 09:59

Na de donkerste wielervinter ooit strijkt het wielercircus dit weekend met Omloop Het Nieuwsblad en Kuurne-Brussel-Kuurne in Vlaanderen neer. Na de schandalen wordt het opnieuw op de koppen lopen op het Sint-Pietersplein in Gent. Dit is slechts een van de paradoxen die het wielrennen kenmerkt.

Armstrong was mondiaal, wielrennen is regionaal

All american icon Lance Armstrong oversteeg het wielrennen. Merken stonden in de rij om zich te associëren met de ex-kankerpatiënt die zich ontpopte tot dé zevenvoudige Tourwinnaar. De performer Armstrong was ook het enige gezicht van Livestrong en de 80 miljoen gele armbandjes. Helaas werd deze ene mondiale wereldster door het verpletterende USADA-rapport ontmaskerd.

De imagoschade na jaren ontkenning en finaal de wereldwijd druk bekeken Armstrongbiecht bij Oprah is daarom gewoon niet te overzien. De dertig miljoen kijkers zijn een veelvoud van de gemiddelde kijkcijfers van een Alpenrit of de Ronde van Vlaanderen. De doelgroep die smulde van de mediashow én (minder dan) gemiddeld met de nuances van topsport vertrouwd is, zal alle wielrenners meer dan ooit stigmatiseren als leugenachtige junks. Toch mag de wielergekte in Vlaanderen ons niet verblinden voor het feit dat wielersport, in vergelijking met andere televisiesporten als voetbal, Formule 1 of tennis, in termen van media en mondiale oriëntatie een relatief kleine sport is. De helft van het WorldTour peloton van 534 renners zijn afkomstig uit de vier kernlanden Frankrijk, Italië, Spanje en België. Natuurlijk is dit een gevolg van de dominantie van de Tour de France en van de traditie van klassiekers en Giro en Vuela. Toch probeert de wielersport geleidelijk uit zijn Europese schelp te kruipen. Terwijl in 2006 de volledige WorldTour kalender nog Europees was, staan er ondertussen al wedstrijden in Australië, Canada en China geprogrammeerd. Tegelijk is de andere helft van het WorldTour peloton uit 40 landen afkomstig. Twaalf landen staan in voor de negentien topteam.

Exit Rabobank versus trouwe wielersponsors

Een week na het Armstrongrapport zette Rabobank bruusk een punt achter zeventien jaar wielersponsoring. Verrassing maakte vlug plaats voor begrip voor de moedeloze wielersponsor. Allicht overheerst momenteel opluchting in de boardroom en de marketing van Rabobank, verlost als ze zijn van hun vals communicatieplatform. Ook zullen ze zich bij de Nederlandse bank al voor het hoofd hebben geslagen, nu duidelijk is dat ze als grote naïevelingen gerold werden toen ze hun antidopingcharters uitschreven.

Na Rabobank zochten geen andere hoofdsponsors de uitgang. 'Klassieke' wielersponsors als Quick.Step, Omega-Pharma, Lotto, Française des Jeux, Lampre, AG2R en andere Cofidis geloven ondertussen al minstens een decennium in het wielersplatform. Andere blijvers zijn frame constructeurs als bijvoorbeeld Giant, Trek, Ridley en Specialized. Het wielerspeloton is immers dé biotoop om als cosponsor hun product te presenteren.

Uitzondering is Cannondale dat, na de stopzetting door Liquigas, de enige hoofdsponsor is van een WorldTourteam.

Mecenassen: Broodnodig maar riskant

Toch zijn het vooral mecenassen zijn die veel miljoenen euro's dichtfietsen. Denk aan Zdenek Bakala (Omega Pharma - Quick-Step), Flavio Becca (Radioshack-Leopard), Andy Rihs (BMC), Gerry Ryan (Orica-GreenEDGE), Igor Makarov (Katusha), Oleg Tinkoff (Saxo-Tinkoff) en Michel Thétaz (IAM Cycling). Dit is een wankel situatie voor de topteams, die nu nog meer afhankelijk worden van de dure hobby van één persoon.

Anderzijds verhinderen de supportersmiljoenen van mecenassen dat de dopingsmurrie economisch gevoeld wordt. Was de economische schade groter geweest, dan waren misschien wél nieuwe mechanismen in beweging gekomen. De intrede van de mecenassen lijkt integendeel zelfs voor een ongezonde, opwaartse loondruk te zorgen, waardoor de klassieke hoofd- en cosponsors de budgettaire wedloop moeilijker kunnen volgen. Verontrustend is ook dat op Zdenek Bakala (en zijn wielercopain Bessel Kok) na, de mecenassen niet wakker lijken te liggen van het feit dat het wielerspeloton in brand staat. Deze supporterende mecenassen engageren zich vooral op teamniveau en niet op sectorniveau. De stilte uit hun hoek was de jongste maanden ronduit stuitend.

Veel miljoenen, geen wielersector

ASO, de organisator van de Tour de France, is veruit de sterkste partij in wielersland en de enige partij die veel geld verdient met de organisatie van wielerswedstrijden. De Franse mediagroep vertegenwoordigt in economisch opzicht ongeveer twee derden van het wielersjaar. Vanuit die sterke positie vecht ASO helaas voor de status quo, waardoor ze haar aanzienlijke inkomsten uit televisierechten – al weet niemand hoeveel – kan blijven verdelen onder haar aandeelhouders. Als arrogante monopolist slaagt ASO er stevast en gemakkelijk in om de negentien zwak georganiseerde topteams, die een budget van ongeveer 300 miljoen euro vertegenwoordigen, aan flarden te fietsen en de UCI wandelen te sturen.

Nu het wielerspeloton in brand staat, dreigt de sport een zware prijs te betalen voor het feit dat de vele miljoenen euro's niet gevolgd zijn door investeringen in managementkwalificaties, regulering en gedragscodes. Weinig economische bedrijfstakken worstelen met zo'n gigantisch management- en beleidsprobleem als de wielerssector.

Gehypte wielersproblemen, andere sporten onderbelicht

Wielersport torst een gitzwart dopingverleden, dat het alleen aan zichzelf te danken heeft. Tegelijk blijft het paradoxaal dat er geen sportbond is die méér gedaan heeft tegen doping dan de relatief arme sportbond UCI. Wielrennen topt daarom de lijst van sporten die zich het slechts hebben verdedigd tegen en het meest geleden hebben onder doping.

Ook staat de aandacht voor een wielercrisis niet altijd in verhouding tot de absolute of relatieve grootte ervan. Waarom rapporteren media meer sereen rond economisch meer omvangrijke schandalen in andere kijksporten zoals het Europol-match fixing dossier of het doping- en maffiadossier van de Australische Crime Commission?

Doping in wielrennen daarentegen blijft een verhaallijn die scoort binnen het mooi en meedogenloos van de sport: pakt hij of pakt hij niet? De getuigenis van de ex-voorzitter van Real Sociedad dat zijn twee teamartsen een scheve schaats reden en met zwart geld verboden stimulerende middelen hadden gekocht en toegediend ... tussen 2002 en 2008, blijkt alvast minder interessant.

O ja, het steenrijke FIFA krijgt het verkocht dat ze een voortrekker zou zijn in de dopingstrijd door – met jaren vertraging en op relatief kleine schaal - vanaf Rio 2013 (Confederations Cup) en 2014 (WK voetbal) het biologisch paspoort in te voeren. Hoe moet die getergde medische commissie van de UCI zich bij deze 'primeur' voelen?

(De auteur is hoofddocent sportmarketing aan K.U. Leuven en Thomas More Antwerpen.)